

Utredning - Ruddalens skrinnarhall

Slutrapport

2020-09-03

Innehåll

1	Inledning/bakgrund	4
2	Syfte	5
3	Omfattning / avgränsningar	5
4	Arbetets gång	6
5	Utgångspunkter	7
5.1.1	Reglemente	7
5.2	Kopplingar till interna och stadengemensamma arbeten	7
5.2.1	Målgruppsanalys	7
5.2.2	Målområden	7
5.2.3	Utredning – ”hur barn och unga med funktionsnedsättning kan motiveras till ökad aktivitet	7
5.2.4	Utredning – ”om förbättrade möjligheter till en meningsfull fritid”	8
5.2.5	Pågående arbete med utvecklingsplan	8
5.2.6	Göteborgs Stads folkhälsoprogram	8
5.2.7	Göteborgs Stads Friluftsprogram 2018–2025	8
5.2.8	Göteborgs Stads program för en jämlik stad 2018–2026	8
5.2.9	Översiktsplanen för Göteborg	8
6	Behovsanalys	9
6.1	Befintlig kunskap om Ruddalens idrottsområde	9
6.1.1	Geografiskt läge och socioekonomi	9
6.1.2	Identifierade styrkor och svagheter från tidigare genomförd nulägesbeskrivning och utvecklingsplan	9
6.2	Skrinnarhallen	10
6.2.1	Ökat nyttjande av skrinna hallen på grund av Covid – 19	12
6.3	Framtidens Ruddalen ur ett stadsutvecklingsperspektiv	12
6.3.1	Program Frölunda	13
6.4	Miljömässiga aspekter av isanläggning	13
	Arenans utformning och drift	14
6.5	Beslutade investeringar på området	14
6.5.1	Bandyhall	15
6.6	Egna undersökningar och dialoger	16
6.7	Föreningsdialoger	22
6.7.1	Västsvenska skridskoförbundet	22
6.7.2	Parasportförbundet	23

6.7.3	Högsbohöjds tennis – ny aktör på området	24
6.7.4	E-sport	25
6.7.5	Skateboard – ny aktör på området	25
6.7.6	Privata aktörer i samverkan med föreningslivet	25
7	Omvärldsbevakning	25
8	Attrahera nya målgrupper till området.....	26
9	Slutsatser behovsanalys	27
10	Förslag på åtgärder	30
10.1.1	1) Ny inriktning, kommunal service i form av skola och idrottshall	30
10.1.2	2) Upplåta mark för privata aktörer att bygga och drifva egen anläggning	31
10.1.3	3) Utveckla befintlig verksamhet.....	32
10.1.4	Värdering av förslagen	33
10.1.5	Förslag belysta utifrån möjligheten att utjämna det ojämnställda nyttjandet på hela området	34
10.1.6	Tidsaspekt och kostnadseffektivitet	34
11	Referenser	35

1 Inledning/bakgrund

I december 2019 fick idrotts- och föreningsförvaltningen i uppdrag av nämnden att utreda hur skrinknarhallen på Ruddalen kan utvecklas. Sedan vintern 2019/2020 har skrinknarbanan i Ruddalens skrinknarhall varit stängd eftersom rören som kyler isen är trasiga och det finns risk att ammoniak läcker ut i naturen. För att kunna få is krävs flera kostsamma åtgärder och det kan också göras på olika sätt.

Uppdraget från idrotts- och föreningsnämnden innebar att utreda hur skrinknarhallen och sekundärt hela Ruddalens idrottsområde kan:

- nyttjas bättre under den isfria säsongen
- rymma fler typer av aktiviteter
- locka personer som i dag inte besöker området.

Utredningen ska ge förslag både på en eventuell ny inriktning för området och hur den befintliga inriktningen kan utvecklas. Då området inte är detaljplanelagt, kan det på medellång sikt begränsa utvecklingsmöjligheterna.

Utvecklingsarbete för Ruddalen har pågått sedan 2016 och genom nulägesbeskrivning och pågående arbete med utvecklingsplan för området finns information om hur flera av stadens aktörer ser på området och hur det nyttjas ur ett föreningsperspektiv och av allmänheten. Detta har kompletterats med egna undersökningar i form av enkätundersökningar, fokusgrupper, dialog samt omvärldsbevakning.

Ruddalens utbud av isanläggningar, fotbollsytor och naturområde är unikt i staden, vilket gör idrottsområdet attraktivt för både föreningslivet och allmänheten. Bollplanerna och isanläggningarna nyttjas dock endast till sin fulla potential under respektive högsäsong och av de föreningsaktiva som nyttjar området är endast nio procent flickor i åldern 7–25 år. Områdets miljö upplevs av många besökare som otrygg och stökig. Dålig belysning, kriminalitet och trafik i området anges ofta som orsaker. Ruddalen saknar känslan av att vara ett sammanhängande och attraktivt rekreationsområde för allmänheten och föreningslivet.

I arbetet har dialog varit en stor del. Enkäter, fokusgrupper och dialogmöten med föreningar och göteborgarna har genomförts för att samla in information om utvecklingsönskemål för hela området. De delar som berör området utanför skrinknarhallen tas om hand i det pågående arbetet med utvecklingsplan som omfattar hela Ruddalens idrottsområde.

Utredningen har mynnat ut i tre huvudförslag. Förslag 1, ny inriktning där marken upplåts till förmån för kommunal service i form av skola och idrottshall, förslag 2 marken upplåts till förmån för privat aktör som har möjlighet att bygga och drifta. Förslag 3 innebär att befintlig inriktning med skrinknaroval utvecklas med rör i betong för ett mer flexibelt och effektivt nyttjande.

2 Syfte

Genom att belysa och analysera hur skrinknarhallen kan:

- nyttjas bättre under den isfria säsongen
- rymma fler typer av aktiviteter
- locka personer som i dag inte besöker området.

Är syftet med utredningen att ta fram förslag för skrinknarhallen utifrån perspektiven:

1. Eventuell ny inriktning för skrinknarhallen med förslag och möjligheter till eventuell nyetablering av andra verksamheter
2. Utveckling av befintlig inriktning på området

Uppdraget från december 2019 innefattade även analys vad gäller att attrahera fler målgrupper till Ruddalens idrottsområde och vända det ojämställda nyttjandet som ses inom föreningslivet och främst på bollplanerna. Fokus och beslut avser dock skrinknarhallens framtid.

På området finns utrymme för en till två nya byggnader i föreningsbyn. Utredningen inkluderar kontakt med såväl befintliga som nya verksamheter som kan vilja etablera sig på området samt dessas möjligheter till eventuell finansiering.

Skrinnarovalen i skrinknarhallen.

3 Omfattning / avgränsningar

Utredningen fokuserar på skrinknarhallen och hur en utveckling alternativt eventuell avveckling av denna kan genomföras.

I arbetet har dialog varit en stor del. Enkäter, fokusgrupper och dialogmöten med föreningar och göteborgarna har genomförts för att samla in information om utvecklingsönskemål för hela området. De delar som berör området utanför skrinknarhallen tas om hand i det pågående arbetet med utvecklingsplan som omfattar hela Ruddalens idrottsområde.

Avgränsning: Utredningen är geografiskt avgränsad och fokuserar på idrott & föreningsförvaltningsansvar. Förslag gällande omkringliggande verksamheter, urbana platser och grönområden

kan finnas med från dialogerna men kräver större samarbete med andra aktörer, framför allt Park- och naturförvaltningen.

4 Arbetets gång

Arbetet med utredningen har letts av utvecklingsledare från idrotts- och föreningsförvaltningen. Förvaltningens tidigare arbete med nulägesbeskrivning och pågående arbete med utvecklingsplan har använts som faktagrund och kompletterats med omvärldsbevakning, egna undersökningar och dialoger.

I det tidigare arbetet har workshops genomförts under 2017–2018 med:

- SDF Askim-Frölunda-Högsbo
- Park och naturförvaltningen
- Föreningslivet
- Intern workshop med representanter från samtliga avdelningar
- Stadsbyggnadskontoret (dialog)

Utredningsarbetet har varit indelat i tre faser

Informationsinsamling innehållandes:

- Tidigare material från nulägesbeskrivning och utvecklingsplan
- Enkätundersökning – medborgarpanel (92 respondenter) i samarbete med nuvarande stadsdel Askim-Frölunda-Högsbo
- Enkätundersökning på stadens stadsutvecklingssida (goteborg.se/projekt/ruddalen) – öppen enkät till göteborgarna (817 respondenter)
- Fokusgrupp barn och unga – i samverkan med stadsdelens sommarlovsaktiviteter
- Dialog med föreningslivet – informationsmöte samt enkät om skrinna hallen
- Inkomna skrivelser och möten med Västsvenska skridskoförbundet
- Löpande dialog med stadsbyggnadskontoret samt park- och natur gällande stadsutvecklingen i närområdet.
- Dialog med representanter för e-sport, tennis och skateboard
- Omvärldsbevakning av Norge och Stockholm.

Sammanställning och analysfas

Det sammantagna materialet har sammanställts och relevansen av informationen har värderats. Vid jämförelse mellan tidigare informationsinsamling och aktuella undersökningar ses ett samstämmigt resultat. Detta stärker trovärdigheten i undersökningarna. Resultatet presenteras under ”*befintlig kunskap*” och ”*egna undersökningar*”.

Förslagsformuleringsfas

Förslag på alternativa utvecklingsmöjligheter av skrinna hallen har tagits fram utifrån insamlad information och det uppdrag som förvaltningen fick av nämnden i december 2019:

1. Eventuell ny inriktning för skrinna hallen med förslag och möjligheter till eventuell nyetablering av andra verksamheter
2. Utveckling av befintlig inriktning på området

5 Utgångspunkter

5.1.1 Reglemente

Nämnden ska i huvudsak för stadens invånare, genom sin verksamhet skapa goda förutsättningar för att *kunna idrotta, ha en aktiv fritid och främja folkhälsa*.

5.2 Kopplingar till interna och stadengemensamma arbeten

5.2.1 Målgruppsanalys

Under 2017 identifierade idrotts- och föreningsförvaltningen ett behov av att skaffa bättre kunskap kring förvaltningens målgrupper. Syftet var att bli bättre på att möta enskilda gruppers behov och i förlängningen kunna inkludera fler i folkhälsofrämjande aktiviteter.

Arbetet resulterade i en målgruppsanalys som identifierade följande grupper som **prioriterade** för förvaltningens arbete:

- Barn och unga i åldern 7–25 år
- Pensionärer
- Personer med funktionsvariation oavsett ålder

5.2.2 Målområden

Under 2019 tog förvaltningen fram fyra fokusområden, som ska genomsyra arbetet.

1. Använda anläggningar mer effektivt/flexibelt (nyttjande) - Nya anläggningar och befintliga anläggningar.
2. Nya insatser och former för att nå (nya) målgrupper med andra och stora behov av aktiv fritid för ökad folkhälsa vi borde nå men inte gör.
3. Utvecklade och nya samarbeten för att växla upp effekterna med vår verksamhet – Föreningslivets förutsättningar för driftansvaret för sina anläggningar (resurser) och kompetenser). Den vikande trenden med minskat antal föreningar och ledare (skola, andra anläggningar, andra organisationer).
4. Ökat fokus på idrott och föreningsliv i både samhällsutvecklingen och stadsutvecklingen på ett mer aktivt och proaktivt sätt.

5.2.3 Utredning – ”hur barn och unga med funktionsnedsättning kan motiveras till ökad aktivitet

2019 fick idrotts- och föreningsnämnden genom kommunfullmäktiges budget i uppdrag att tillsammans med stadsdelsnämnderna utreda hur barn och unga med funktionsnedsättning kan motiveras till ökad aktivitet. Utredningen presenterade en rad åtgärder som kan appliceras på arbetet med Ruddalen. Tre av dessa är:

- *Förvaltningen ska ta initiativ till dialog med civilsamhället, som har verksamhet för personer med funktionsnedsättningar, när förvaltningen planerar nybyggnation och ombyggnation av sina motionsområden eller motionsanläggningar.*
- *Förvaltningen ska se över vilken tillgänglighetsanpassad utrustning som finns i sina anläggningar och om/hur utrustningen kan lånas ut till målgrupper eller föreningar med barn och unga med funktionsnedsättningar som är i förvaltningens anläggningar.*

- *Utöka kompetensutvecklingen om inkludering och bemötande av personer med funktionsnedsättningar för Göteborgs stads anställda.*

5.2.4 Utredning – ”om förbättrade möjligheter till en meningsfull fritid”

Idrotts- och föreningsnämnden fick i 2017 års budget i uppdrag av kommunfullmäktige att ”genomföra en utredning om hur staden tillsammans med föreningslivet kan skapa bättre möjligheter till meningsfull fritid för i områden där föreningsdeltagandet är lågt” i 2018 års mål- och inriktningsdokument beslutade idrotts- och föreningsnämnden att göra ett tillägg till utredningsuppdraget där även flickors underrepresentation generellt i hela staden föreningslivet skulle belysas.

5.2.5 Pågående arbete med utvecklingsplan

Arbete med att ta fram nulägesbeskrivning och utvecklingsplan för området har pågått sedan 2017. Idrotts- och föreningsförvaltningen arbetar nu parallellt med utvecklingsplanen och utredningsuppdraget gällande skrinnahallen. Tack vare det pågående arbetet finns mycket kunskap. Detta gäller dels det interna arbetet med statistik över hur och av vem området nyttjas, dels input från flera av stadens förvaltningar och föreningslivet.

5.2.6 Göteborgs Stads folkhälsoprogram

Det övergripande målet att minska hälsoskillnader och att alla göteborgare ska ha bästa möjliga hälsa. Främja tätortsnära grönområden och parker för att underlätta fysisk aktivitet och återhämtning. Verka för fler hälsofrämjande miljöer och mötesplatser. Stödja människor att omsätta hälsoinformation till handling¹.

5.2.7 Göteborgs Stads Friluftsprogram 2018–2025

Syftet med friluftsprogrammet är att värna och utveckla möjligheten till friluftsliv för både göteborgare och besökare och att ge en inriktning för fortsatt planering och arbete med friluftsliv².

5.2.8 Göteborgs Stads program för en jämlik stad 2018–2026

Målet med Göteborgs Stads jämlikhetsarbete är att fokusera på att öka jämlikheten i Göteborg genom att skapa likvärdiga livsvillkor för alla göteborgare, oavsett socioekonomisk status, geografisk hemvist, kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, ålder och sexuell läggning³.

5.2.9 Översiktsplanen för Göteborg

Översiktsplanen är kommunens långsiktiga vision om hur stadens mark- och vattenområden ska användas och om hur bebyggelsen ska utvecklas. Där en viktig strategisk planeringsfråga är Rekreation och hälsa för ökad livskvalitet⁴.

¹ Göteborgs Stad - Folkhälsoprogram 2019–2020

² Göteborgs Stad – Friluftsprogram 2018–2025

³ Jämlikt Göteborg – Göteborgs stads program för en jämlik stad 2018–2026

⁴ Göteborgs stads översiktsplan, gällande från 2020-02-03

6 Behovsanalys

6.1 Befintlig kunskap om Ruddalens idrottsområde

Ruddalen är ett av stadens större idrotts- och naturområden och har en relativt bred variation av anläggningar. Dessa kan delas in i fyra kluster, isanläggningar (bandybana samt skrinkarhall med skrinkaroval och isrink), fotbollsplaner, motionscentral samt anläggningar för friluftsliv.

Idrottsområdet anlades 1969 och omfattade ursprungligen en skrinkarbanan, bandybana, fotbollsplaner och terrängbana runt idrottsområdet. Under slutet av 90-talet och början på 2000-talet kompletterades anläggningen med bland annat gym, tak över skrinkarbanan, fyra konstgräsplaner och en fotbollsarena med konstgräsplan för elitspel. Idrottsområdet omges av ett större naturområde med motionsspår och under hösten 2018 invigdes ett nytt utegym. Ruddalens idrottsområde har under en lång tid utvecklats med nya anläggningar, där den omgivande miljön främst haft en funktion som biotor.

Tillgängligheten är en utmaning. Närmsta spårvagnshållplats ligger cirka 800 meter bort i kuperad terräng. Detta gör att många föredrar att åka bil till området och parkeringen blir ofta fullbelagd under högsäsong. Parkeringsfrågan är den vanligaste kundsynpunkten gällande Ruddalen. Anläggningen ligger dock bostadsnära och har potential att nå många besökare som tar sig till området till fots eller med cykel.

6.1.1 Geografiskt läge och socioekonomi

Ruddalen har ett relativt centralt läge med endast 10 minuters spårvagnsfärd till Linnéplatsen och Frölunda Torg inom gångavstånd. Detta gör området till attraktiv mark både för stadens aktörer gällande kommunal service och bostadsbyggande men också föreningslivet och privata aktörer.

Ruddalen har även ett strategiskt geografiskt läge med närhet till områden med vitt skilda socioekonomiska förutsättningar. Av stadens fem mest socioekonomiskt svaga områden är mellanområdet *Nya Frölunda* det område där lägst andel upplever sin hälsa som god och näst högst andel upplever social isolering (Jämlikhetsrapporten 2017). Grimmered och Järnbrott som ligger i närområdet är däremot starka socioekonomiskt, liksom exempelvis Askim och Hult.

Inom primärområdet Frölunda Torg är barn och ungdomar i låg utsträckning aktiva inom föreningslivet. Av 1 390 boende mellan 7–25 år är endast 18,8 % pojkar och 11% av alla flickor delaktiga i föreningslivet⁵. Detta innebär att det finns en stor grupp inom en av förvaltningens prioriterade målgrupper att nå i Ruddalens direkta närområde.

I Ruddalens närhet ligger också **Tynnered/Grevegården/Opaltorget Västra Frölunda** som är utpekad av polisen som *särskilt utsatt område*, vilket är den högsta klassificeringen på stor problematik med kriminalitet och svag tillit till samhället i ett område⁶.

6.1.2 Identifierade styrkor och svagheter

från tidigare genomförd nulägesbeskrivning och utvecklingsplan:

Styrkor

Ruddalens utbud av isanläggningar- och fotbollsytor är unikt i staden, vilket gör idrottsområdet attraktivt för både föreningslivet och allmänheten. Besökarna kommer både från hela göteborgsområdet men även kranskommunerna. Ruddalen erbjuder möjlighet till såväl

⁵ Idrotts- och föreningsförvaltningens egen statistik från bidragsdatabasen gällande hur många och ungdomar som rapporterades in som deltagande i föreningsaktiviteter av föreningar i olika primärområden under våren 2017.

⁶ Polisen.se

breddverksamhet som motionsaktiviteter, breddtävlingar och elitspel. Utöver detta finns en motionsanläggning och ett större naturområde med elljusspår och välbesökt utegym som byggdes 2018.

Svagheter

Det ojämlika användandet av Ruddalen, där bollplanerna sticker ut är en stor svaghet för anläggningen. Av de föreningsaktiva som nyttjar området är endast nio procent flickor i åldern 7–25 år. Bollplanerna och isanläggningarna nyttjas endast till sin fulla potential under högsäsong och behöver utvecklas med ett mer effektivt och flexibelt nyttjande. Anläggningens miljö upplevs av många besökare som otrygg och stökig. Bristande underhåll, dålig belysning och trafik i området anges ofta som orsaker. En av anledningarna är att det saknas en maskinhall och möjlighet för driften att förvara utrustning med mera. Ruddalen saknar känslan av att vara ett sammanhängande och attraktivt rekreationsområde för allmänheten och föreningslivet.

Ruddalen upplevs idag vara ett idrottsområde där främst fotbollsplanerna är till för killar/män och för planerade aktiviteter i föreningsform eller skolverksamhet. Ruddalens stora fokus på isanläggningarna och fotboll begränsar användandet till att vara säsongsbetonat. Anläggningarna har möjlighet att nyttjas mer effektivt och flexibelt och lockar redan idag både närboende och personer i andra delar av Göteborg och kranskommunerna.

Figuren visar hur Ruddalen används idag

6.2 Skrinnarhallen

2002/2003 byggdes tak och tre väggar på skrinnarovalen med syfte att den nya skrinnarhallen skulle bli centrum för svensk skridsko och få en vädersäkrad yta för allmänheten. Kostnaden uppgick till 33 miljoner, Göteborgs stad stod för 28 miljoner och skridskoförbundet för 5 miljoner. Anläggningen har en betydande roll för skridskoverksamheten både på lokal och nationell nivå. Dock har regelverket ändrats de senare åren och för att få arrangera internationella tävlingar/mästerskap krävs korrigerings av banans bredd.

Vintertid används isanläggningarna i hög utsträckning av allmänhet och föreningslivet. IK Wega har 150 medlemmar, IFK Göteborg ca 30 medlemmar och Göteborgs långfärdsskridskoförening ca 1 400 medlemmar (enligt svenska skridskoförbundet). Föreningarna bedriver även skridskoskola för barn och ungdomar. Isrinken i skrinnarhallen används av hockey-, bandy- och skridskoförbundet. Under den isfria säsongen använder skridskoföreningarna hallen för inlines.

Både skrinnarhallens isar och bandybanan har en viktig funktion då de står för den största delen av öppen verksamheten och är de mest besökta i Göteborg under allmänhetens åkning. Säsongen 2018/19 besökte drygt 61 500 personer isarna (58% män och 42% kvinnor). Skolor från hela Göteborg använder frekvent anläggningen och drygt 25% av det totala antalet besökare är skolklasser. Skridsko

är en generationsöverskridande aktivitet och allmänhetens åkning har ett jämnare nyttjande än föreningslivet på området, framförallt under skolbesöken. Skrinnaarhallen står för en stor del av stadens tider till allmänhetens åkning och erbjuder göteborgarna skridskoåkning 139,5 h /vecka (2 650,5 timmar per säsong).

Under den isfria säsongen (april-november) används skrinnaarhallen bland annat till inlines och föreningen IFK Göteborg arrangerar inlineskola för barn och ungdomar. På innerplan finns bollplaner med konstgräs och isrinken har utrustats med sportgolv för olika aktiviteter och spontanidrott. Dessa har tidigare används sporadiskt men under 2020 ökade nyttjandegraden på grund av Covid -19 och efterfrågan på uteanläggningar.

Likt en stor del av Idrotts- och föreningsförvaltningens anläggningsbestånd som byggdes på 1970-talet kräver skrinnaarovalen upprustning. Rören i grusbädden är i så dåligt skick att förvaltningen inför säsongen 2019/2020 beslutade att inte anlägga is på grund av risk för ammoniakläckage. Som kompensation till skrinnaarna frigjordes tider på bandybanan och anpassningar med en linjerad 250 meters bana samt skyddsutrustning köptes in. Denna lösning möjliggjordes då bandyförbundet flyttade en del av sin träningsverksamhet till Mölndal. Utöver kylrören finns fler utmaningar i skrinnaarhallen. Stolparna i anläggningen är inte optimala ur brandskyddssynpunkt och kräver åtgärder för att säkerställa att mer än 150 personer får vistas i anläggningen. Vidare är flöden i hallen långt ifrån optimala. Passage till innerplan och den lilla isrinken kräver att skrinnaarbanan korsas vilket är en säkerhetsrisk och medför att anläggningen inte kan samnyttjas på ett effektivt sätt.

Den initiala planen vara att lägga nytt rörsystem i grusbädd och kostnaden skulle belasta reinvesteringar, därför blev det inte aktuellt med utökning av nämndens investeringsram. En av ambitionerna i det långsiktiga utvecklingsarbetet är dock att få området mer attraktivt för flera grupper även under de isfria månaderna och efterhand blev alternativet att lägga betong i hela skrinnaarhallen än mer motiverat. Planerna på att lägga nya rör i grusbädd stoppades, för att för nämnden presentera alternativet att lägga betong.

Byte av rör i grusbädd uppgår till en kostnad av ca 15 miljoner kronor vilket finns avsatt i budget. Enligt beräkningar gjorda utifrån tidigare kostnader för att anlägga betong på bandypisten skulle alternativet betong uppskattningsvis kosta **50 miljoner kronor** varav:

- ca 10 miljoner för rör
- ca 35 miljoner för att anlägga betong på skrinnaarovalen (*I den totala summan på 35 miljoner ingår även eventuella kostnader för sanering, matarledning samt de anpassningar och uppdateringar som krävs*).
- ca 5 miljoner för belysning och brandskydd av stolpverket

Snöhantering

Det krävs enorma ytor för att föra bort snö från de tre isarna, skrinnaaroval, hockeyrink och bandypisten och är en knäckfråga för att nyttja ytorna maximalt. Grusyten som vid enstaka tillfällen per år används som evenemangsparkering behövs för att förvara de mängder av snö som genereras av tre isar. Denna yta blir en stor ”död” yta centralt i området. Snön skulle med fördel kunna användas till pulkabacke, skidspår och andra vinteraktiviteter men då krävs samarbete med skidklubb eller annan aktör.

Befintliga flöden i skrinnaarhallen

Innanför skrinnaarbanan finns idag en mindre hockeyrink samt en konstgräsplan som inte går att nå på ett säkert sätt utan att korsa skrinnaarbanan. Även ismaskinen är en riskfaktor som passerar samma

flöde med begränsad sikt. För att parallella aktiviteter ska kunna pågå under säkra förhållanden krävs en ny förbindelse in till hallens mitt. En förstudie med olika förslag genomfördes av konsult 2018. Förstudien innehöll inga kostnader för de olika förslagen.

Göteborgsförslag

2020-01-12 inkom Göteborgsförslag 1067, till Idrotts-och föreningsnämnden gällande att behålla skrinanbanan. Förslaget fick 1 048 röster vilket gör det till ett av förvaltningens mest engagerande förslag hos göteborgarna. Nämnden avtog Göteborgsförslaget med motiveringen att det istället skulle ingå i den pågående utredningen gällande skrinanhallen.

Sammanfattning av Göteborgsförslaget: Utred gärna Ruddalens framtid, men ta inte bort tillgången till skrinanbanan, utan låt den finnas kvar, antingen i sin nuvarande eller i utvecklad form. Skridskoåkning är en sport som kan utövas oberoende av kön, ålder eller nationalitet. Skridskoåkning är en sport som förenar människor och utgör en mötesplats för många, kostar inte särskilt mycket om det finns möjlighet att hyra utrustning. Låt göteborgare och andra få behålla en ovärderlig mötesplats, med möjlighet till gemenskap, glädje och fysisk aktivitet

Västsvenska skridskoförbundets temporära lösning av isen

Efter kontakt med Holland angående temporära isovaler, har Västsvenska skridskoförbundet inkommit med förslag gällande en temporär lösning på 400 metersovalen. Metoden är applicerbar på Ruddalen. Val av kylmedel kräver dock ytterligare överväganden och beroende på om glykol eller ammoniak används beräknas kostnaden till mellan 3,5–7 miljoner kronor per säsong (*hela förslaget ses i bilaga 2*)

6.2.1 Ökat nyttjande av skrinanhallen på grund av Covid – 19

Under våren 2020 fick många föreningar avbryta sin barn -och ungdomsträning på grund av Covid-19. De allmänna råden från Folkhälsomyndigheten till idrottsrörelsen löd från och med den 14 juni:

- Om möjligt vara utomhus
- Begränsa antal åskådare och undvik trängsel

För att möjliggöra fortsatt träning kontaktade förvaltningen förbunden inom innebandy och handboll angående möjligheten att träna utomhus i Ruddalens skrinanhall. Många föreningar från hela Göteborg och även utanför bokade in sig på sportgolvet som ligger på hockeyrinken under den isfria säsongen. Detta medförde att ytan i skrinanhallen användes mer frekvent än tidigare år och många föräldrar nyttjade även utegymmet och motionsspåren under tiden. Möjligheten att boka sportgolvet i skrinanhallen fortsätter kommande säsonger. Exempel på föreningar som nyttjade skrinanhallen under 2020;

BK Heid, Önnared HK, IK Nord, Kärra innebandyklubb, FBC Vinga, Frölunda IBK, Zenith IK, Höjden, Pixbo Wallenstam, Landvetter IBK Wings, IBF Backadalen, Mölndal IBF, Särö Seahawks IBK, Västsvenska Rollerderbysällskapet, och Inlinesverksamhet.

6.3 Framtidens Ruddalen ur ett stadsutvecklingsperspektiv

I översiktsplanen beskrivs Ruddalen som ett område med särskilt stora värden för naturvård, friluftsliv, landskapsbild och kulturlandskap. Idrottsområdet är inte reglerad med detaljplan vilket på medellång sikt kan begränsa utvecklingsmöjligheterna.

Ruddalen är en viktig målpunkt för staden och nämns både i den fördjupade översiktsplanen för Frölunda- Högsbo och i Göteborgs handlingsplan för miljön 2018–2020. Enligt Göteborgs Stads Friluftsprogram 2018–2025 är Ruddalen utpekad som grön träningsarena med tillgänglig natur.

I samtliga dokument beskrivs det som ett område som behöver utvecklas. I stadens handlingsplan för miljön 2018–2020 föreslås Ruddalen som pilotområde för de områdesbeskrivningar som ska tas fram för friluftsområden. Park- och naturförvaltningen är ansvariga i samarbete med idrotts- och föreningsförvaltningen och ska beskriva områdets karaktär och inriktning samt hur det kan förstärkas och utvecklas. I handlingsplanen ingår även att utveckla information samt att förbättra tillgängligheten med kollektivtrafiken och cykel till parker och naturområden vilket Ruddalen är i stort behov av. Närmsta hållplats till området ligger 800 meter bort i kuperad terräng vilket kan utgöra barriär för besökarna även ur ett tillgänglighetsperspektiv.

6.3.1 Program Frölunda

I dag bor ungefär 15 000 personer i Västra Frölunda. Bebyggelsen präglas av höghus och handeln är koncentrerad till Frölunda Torg, som också är en viktig knutpunkt för kollektivtrafiken.

Det finns många ytor som kan nyttjas bättre, bland annat ett stort antal parkeringsplatser som skulle kunna bebyggas med bostadshus för att skapa gator med butiker och andra verksamheter i bottenvåningarna, vilket bidrar till att skapa gator med stadsliv. Om nya byggnader koncentreras vid de befintliga mötesplatserna och stråken i stadsdelen förstärks hela Frölunda. Det ska också kunna bli lättare att ta sig fram i stadsdelen med cykel eller till fots.

De viktiga grönområdena i Frölunda, bland annat Ruddalen mitt i stadsdelen, ska bevaras och utvecklas. Detta är också något som de boende i dialoger har uttryckt är väldigt viktigt. Kulturmiljön i Västra Frölunda är speciell, och de byggnader och miljöer som finns här har ett särpräglat utseende och uttryck. Den nya bebyggelsen som tillkommer ska ta tillvara på områdets historia och bygga vidare för att tydligt visa nästa steg i Frölundas utveckling.

En ryggrad i utvecklingen av Frölunda är huvudgatorna Marconigatans och Radiovägens omvandling till stadsstråk för alla trafikslag och kantade av bebyggelse. Här finns det även stora möjligheter att titta på hur kollektivtrafiken ska utvecklas⁷.

Kommunal service inom programområdet

Upp till 6000 bostäder ska byggas vilket också kräver utökning av kommunal service i form av förskolor och skolor. I programarbetet pågår en utredning av platser för förskolor och skolor där flera förslag finns i Ruddalens närområde. I programmet ligger exempelvis (ej ännu beslutat) förslag på en f-9 skola med upp till 1000 elever med tillhörande idrottshall. Förslag på placering är vid entrén från Musikvägen. Idrotts- och föreningsförvaltningen ingår i programarbetet tillsammans med bland annat Grundskoleförvaltningen, Park- och naturförvaltningen, nuvarande stadsdelsförvaltning Askim-Frölunda-Högsbo, Stadsbyggnadskontoret, Trafikkontoret, Lokalförvaltningen, Miljöförvaltningen och Lokalsekretariatet.

6.4 Miljömässiga aspekter av isanläggning

⁷ Program Frölunda - <https://stadsutveckling.goteborg.se/projekt/frolunda-hogsbo/>

Inom kort tas beslut om stadens nya miljö- och klimatprogram i Kommunfullmäktige. Stadens klimatavtryck ska årligen minska med minst 7,6 procent till 2030 med sikte på att så snabbt som möjligt nå nollavtryck. Staden ska minska sina egna utsläpp i högre takt och använda samtliga tillgängliga verktyg och styrmedel för att driva på samhällets omställning. Samtliga förvaltningar har även fått uppdrag att i sina verksamhetsplaner säkerställa att de når 1,5 gradersmålet⁸. Miljö- och klimatprogrammet kommer vara vårt yttersta styrdokument de närmaste 10 åren. Relevant fråga är om det är förenligt att göra omfattande och långsiktiga investeringar för skrinkarovalen (semi ute-is⁹) när vi samtidigt ska halvera energiförbrukningen. Investeringen i pengar, energi och klimatpåverkan behöver vägas mot anläggningens nytta och nyttjande av allmänhet och föreningsliv. Hög nyttjandegrad är av stor betydelse. Ruddalens isar är de mest besökta under allmänhetensåkning i Göteborg men nyttjandegraden behöver öka under den isfria säsongen.

Energiförbrukning

En sammanställning av data indikerar en energiförbrukning för skrinkarhallen på 1 200 000 kWh/år, (baserat på säsong från 15 oktober -15 mars för skrinkaroval och hockeyrink). Kostnaden är runt 200 000–300,000 kronor per månad där oktober, november och mars kräver mest energi. Orsaken är att klimatet i snitt under vintern landar på plusgrader dagtid. I december 2019, 2016 och 2015 var medeltemperaturen i Göteborg runt fem-sex grader.

Klimatpåverkan

Klimatutsläpp kopplat till elförbrukning är svåra att uppskatta på en fri elmarknad. Naturvårdsverket hade tidigare en schablon på 125 g CO₂ per kWh el (som på grund av fri handel inte gäller längre). Utifrån tidigare schablon ger en årlig elförbrukning på 1 200 000 MWh klimatutsläpp på 150 ton vilket motsvarar 34 svenskars årliga klimatutsläpp (exklusive konsumtion som ger klimatutsläpp utomlands).

Arenans utformning och drift

Skrinkarbanan har idag ett tak samt väderskyddande väggar, vilket är optimalt för att få lite jämnare temperatur på isen. Det förhindrar regn och blåst som båda effektivt smälter isen. Kostnaden på ekonomi och miljö blir därmed mindre per besökare.

Vintersport i hela Sverige har stora utmaningar på grund av klimatpåverkan och många utomhusaktiviteter övergår till inomhusaktiviteter. Både Sörmland och Värmland ser utmaningar i att hålla vinteraktiviteter levande, även om vädret där är betydligt kallare under vintern än i Göteborgs som har ett mildt kustklimat.

6.5 Beslutade investeringar på området

I beslutad investeringsbudget för perioden 2020–2023 finns följande investeringar för Ruddalen¹⁰.

Vad	Syfte	När	Kostnad (kr)
Tak och väggar på bandybanan	Vädersäkra ytan och få förlängd säsong.	2020–2023	50 000 000

⁸ I Parisavtalet 2015 slöts överenskommelse om 1,5 graders målet. För att undvika oönskade konsekvenser av klimatförändringar ska den globala uppvärmningen jämfört med förindustriell tid inte överskrida två grader.

⁹ Skrinkarhallen har inte rena utomhusisar då tak och väggar finns.

¹⁰ Idrotts- och föreningsförvaltningens investeringsbudget för perioden 2020–2023

Maskinhall	Trygga flöden för drift, aktiva och allmänhet. Uppfylla lagkrav.	2020–2023	14 000 000
Belysning inom idrottsområdet	Skapa trygghet och förbättra trivsel.	2020–2023	3 000 000
Toalettbyggnad	Höja standarden och därmed områdets attraktionskraft	2020–2023	4 000 000
Belysning upp mot Högsbohöjd ca 0,5 km	Öka tryggheten. (Park och natur förvaltar marken)	2020–2023	Ca 500 000

Maskinhall

Idag förvaras inte bara Ruddalens maskinpark på området utan även det som används för hela Väster. Många synpunkter och klagomål har inkommit om att området ser stökigt ut och tar upp plats där andra verksamheter skulle kunna genomföras. Maskinhallen är en förutsättning för att få bort allt material med mera som idag står utspritt på området.

Toalettbyggnad

En HWC- anpassad toalettbyggnad ska byggas i de nedre delarna av Ruddalen (vid fotbollsplanerna).

Frisbeegolfbana

I uppdraget aktiva utemiljöer planeras en frisbeegolfbana som till viss del är tillgänglighetssanpassad.

6.5.1 Bandyhall

Beslutad investeringsbudget för 2020 – 2023 innehåller 50 miljoner kronor för att förse bandybanan med tak och väggar. Detta kommer att medföra en mer kvalitativ yta och förlängd säsong för såväl bandyidrotten som för allmänhetens åkning. Isverksamheternas föreningar kommer kunna samverka vid exempelvis skridskoskola och eftersom hallen ska kunna delas in i tre delar kan parallella verksamheter vara igång samtidigt. Hallen kommer också få en kafédel med placering så att den kan serva hela området.

Syftet är att:

- Hallen ska på ett effektivt sätt fungera för öppen verksamhet (allmänhetens åkning) och för skolor att prova på olika isporter.
- Träningsarena och matcharena, som högst i division 1 för bandyn och övriga isverksamheter. Hallen behöver inte uppfylla arenakrav för bandymatchspel i högsta division.

Målsättningar med hallen är:

- Anläggningen ska säkra is för främst stadens barn och ungdomar genom skolverksamhet och allmänhetens åkning. Tillsammans med föreningslivet och andra aktörer möjliggöra nya samarbeten och former av isverksamheter som når fler och nya målgrupper.
- Ökat besöksantal på allmänhetens åkning.
- Föreningslivet som bedriver isverksamhet får en anläggning som vädersäkras och som innebär en längre och mer kvalitativ säsong. Möjliggör fortsatt verksamhet för bandyn och ökat samarbete mellan isporterna.
- Mer miljösäker, stabilare energiförbrukning samt ökad kostnadseffektivitet.

6.6 Egna undersökningar och dialoger

Det övergripande syftet med de egna undersökningarna är dels att fånga upp hur de prioriterade målgrupperna önskar att Ruddalen ska utvecklas. Dels att komplettera den information som redan finns gällande föreningsaktiva, fördelning av tider och övriga stadens arbete och synpunkter på hur Ruddalen kan utvecklas och bli mer attraktivt för göteborgarna.

6.6.1.1 Tidigare dialogmaterial från arbetet med utvecklingsplan

I det tidigare arbetet med utvecklingsplan genomfördes dialoger internt på idrotts- och föreningsförvaltningen samt inom staden med: Park- och naturförvaltningen, nuvarande stadsdelsförvaltning Askim-Frölunda-Högsbo och Stadsbyggnadskontoret.

Föreningslivet: skridskoförbundet, IK Wega, SG97, Kaverös BK, Utsikten BK, fotbollsförbundet, Parasportförbundet, If Marin Väst (orientering), ÖIS friidrott, Utby IK.

Inför dialogerna fick deltagande förvaltningar och föreningar/förbund redovisa hur de använder området samt vad de ansåg *bra* idag, vad som behövs *förbättras* och vad som *saknas*. I tabellen nedan presenteras resultaten, (G)= gemensam synpunkt, (F) = föreningslivet och (SDF)= stadsdelsförvaltningen

Bra	Förbättras	Saknas
Fin naturmiljö (G)	Spontanidrott (G)	Tydliga entréer (G)
Unika isanläggningar (G)	Möjligheterna till rekreation (G)	Bra flöden på området (G)
Föreningsstugorna (F)	Nyttja isanläggningarna bättre (G)	Tydliga roller mellan park och natur och idrott och förenings ansvarsområden (drift)
Många fotbollsplaner (F)	Tryggare och mer attraktiv utomhusmiljö (G)	Toalett vid bortre bollplanerna (F)
	Gång och cykelstråk (G)	Café (G)
	Spontanidrott (G)	Kunna spela fotboll under tak (F)
	Permanent och förbättra fotbollsplanerna (F)	Samordning av klubbarna och samnyttjande av lokalerna (F)
	Belysningen i området (G)	Samlingspunkt/ start i området (som Skatås med den stora klockan)
	Skyltning (G)	Det saknas någon från staden som håller ihop motion, pröva-på verksamhet, spontanidrott etc (SDF)
	Fler sommaraktiviteter (G)	Kommunikation/marknadsföring av området

- SBK – Bra att Ruddalen utvecklas pga. kraftig förtätning.
- Friidrotten - Asfaltera inte Dalenspåret! Ingen trafik inne på området, stor risk att det kommer att ske olyckor. Använd skrinnarhallen för löpning
- (Skridskoförbundet) - Skridskocenter ”samlad plats för svensk skridsko året runt med betong för att öka nyttjandet”

6.6.1.2 Enkätundersökning – Medborgarpanel i stadsdelen Askim-Frölunda-Högsbo

I samverkan med stadsdelen Askim Frölunda Högsbo fick idrott & förening ha med frågor om Ruddalens utveckling i en enkät till stadsdelens medborgarpanel. Stadsdelen själva hade med ett antal frågor om trygghet i och omkring Ruddalen.

Medborgarpanelen är ett sätt för medborgarna i stadsdelen att engagera sig i olika aktuella och sociala frågor. Medborgarpanelen består i dagsläget av ca 160 deltagare som ett par gånger per år bidrar med sina synpunkter genom att delta i panelfrågor. Panelens deltagare har en blandning och bredd när det kommer till ålder, kön, bakgrund, sysselsättning och var i stadsdelen de bor.

Tillvägagångssätt: Under perioden 5–19 juni 2020 deltog 92 respondenter av 159 inbjudna i enkätundersökningen. Stadsdelens utvecklingsledare för demokrati och medborgardialog skötte all korrespondens med deltagarna i panelen.

Resultat: Av de svarande var **57% kvinnor, 41% män och 2% annat**. Ingen svarande var under 20 år och samtliga bor i Askim-Frölunda-Högsbo. 8% besöker aldrig Ruddalen och 46% besöker området någon gång per år eller någon gång per månad. 46% är mer flitiga besökare mellan 1–3 gånger per vecka.

På frågorna ”vad gör du när du besöker Ruddalen” och ”vad saknar du att göra när du besöker Ruddalen” fanns svarsalternativ med färdiga val att kryssa i men också möjlighet till egna kommentarer. Flera svar kunde kryssas i.

Tabell: Vad gör du när du besöker Ruddalen?

Anledning till besök	%
Besöker naturen	79
Går/springer i motionsspår	65
Söker avslappning	45
Pick-nick	26
Utegymp	23
Åker skridskor	22
Lekplats	16
Cyklar	10

De flesta som svarat i medborgarpanelen nyttjar främst Ruddalens naturområde med motionsspår och grönytor för promenader och avslappning.

Kommentarer:

”Det känns inte som det är så mycket gröna ytor där så det går inte att vara där på samma sätt som i Slotsskogen. Det blir mer fokus på att åka till Ruddalen för att göra någon särskild aktivitet och om man inte är så sportig så blir det inte så ofta.”

Tabell: Vad saknar du att göra när du besöker Ruddalen?

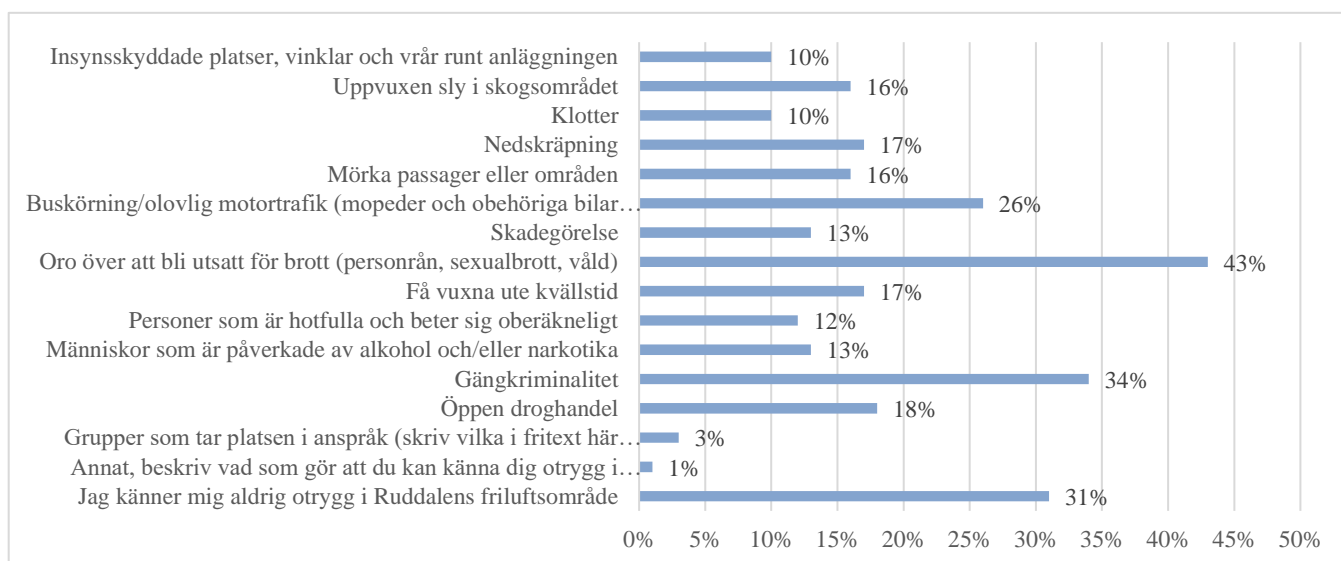
Saknar att kunna göra	%
Sätta mig på café	50
Bättre möjligheter till picknick	39
Naturen	22
Delta i lugna aktiviteter	17
Klättra	15
Egna aktiviteter på grönområdena	15

Bättre möjligheter att gå/springa i motionsspåren	14
Frisbeegolf	10

Trygghet/oro

På frågan ”Om det finns tillfällen du känner dig otrygg i Ruddalens friluftsområde, vad beror det på” svarar 43% att de är oroliga att bli utsatta för brott som personrån, sexualbrott mm. 34% uppger att det är otryggt på grund av gängkriminalitet, 26 % buskörning av mopeder och andra fordon på området och 18 % beskriver öppen droghandel. I kommentarerna återkommer oro för kriminalitet och att polisnärvaron har ökat i området.

Tabell: ”Om det finns tillfällen du känner dig otrygg i Ruddalens friluftsområde, vad beror det på”

6.6.1.3 Fokusgrupper barn och unga

Den 1 januari 2020 blev FN:s konvention om barns rättigheter, *barnkonventionen* lag¹¹. Andra artikeln om alla barns lika rättigheter och värde, artikel 15 som anger att varje barn har rätt att delta i föreningsverksamhet, samt artikel 31 som anger att varje barn har rätt till lek, vila och fritid är artiklar som är beaktade i förvaltnings förslag. En särskild fokusgrupp med barn och unga har ingått i utredningen då denna grupp är en prioriterad målgrupp och kan vara svår att nå via webbaserade enkätundersökningar.

Tillvägagångssätt: Träff på Ruddalen där tre grupper skapades. Grupperna fick göra tre övningar medan samtalsledaren gick runt och ställde djupare frågor till det gruppen diskuterade. Grupperna skrev ner svaren presenterade sedan i storgrupp där förslagen diskuterades.

1. Vad är bra på Ruddalen
2. Vad skulle ni vilja kunna göra?
3. Rangordna aktiviteterna från övning två.

Resultat: Samtliga grupper hade tre punkter som de lyfte: **kunna låna utrustning, fräscha toaletter och dricksfontän.**

¹¹ Barnombudsmannen – skriften FN:s konvention om barnets rättigheter i ny översättning, 2019-03-06

Flest önskade möjlighet till bad och vattenlek på området med basket som stark tvåa. Basket saknas i stadsdelen och de som finns är belägna vid skolorna och dit vill ungdomarna inte gå på eftermiddagar och kvällar.

Att kunna låna utrustning är en förutsättning för att kunna prova på nya aktiviteter och komma spontant. Grupperna beskrev hur många barn och ungdomar inte har tillgång till egen utrustning.

Vad är bäst med Ruddalen idag	Skulle vilja ha (i prioritetsordning)
Isarna	Vattenlek (pool, hopptorn, rutschkana)
Naturen	Basket
Fotbollsplanerna ute	Streetsport (pumptrack, skateboard)
Fotbollsplanerna i skrinnaarhallen	Dans
	Lugna aktiviteter i skogen, bygga kojor
	Trampoliner
	Äventyrsgolf
	E-sport

6.6.1.4 Enkätundersökning – göteborgarna

För att samla in olika tankar om Ruddalen och få mer kunskap om hur idrottsområdet används genomfördes en enkätundersökning under perioden 17–30 augusti 2020. Frågorna var de samma som i enkäten till medborgarpanelen och öppen för alla.

Tillvägagångssätt:

En webbsida om utredningsarbetet finns på stadens stadsutvecklingswebb, goteborg.se/projekt/ruddalen med information, bilder, frågor och svar med mera. Här låg webbenkäten samt informationsfilmen *”Hur kan Ruddalens idrottscentrum utvecklas”* som uppmanade göteborgarna att tycka till om Ruddalen.

Som marknadsföring gjordes pratbubblor med olika budskap samt länk och qr-kod till enkäten. Pratbubblorna sattes upp på:

- Ruddalen entré samt hela området
- Frölunda kulturhus
- Positivparken
- Frölunda Torg

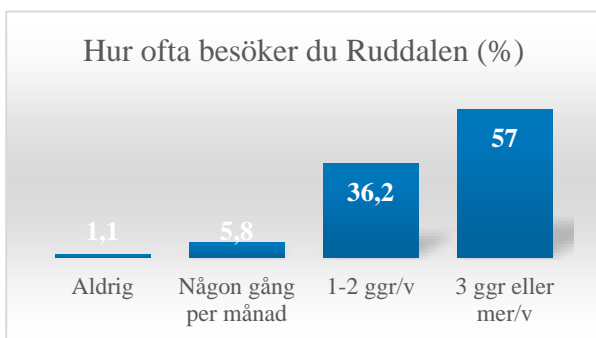
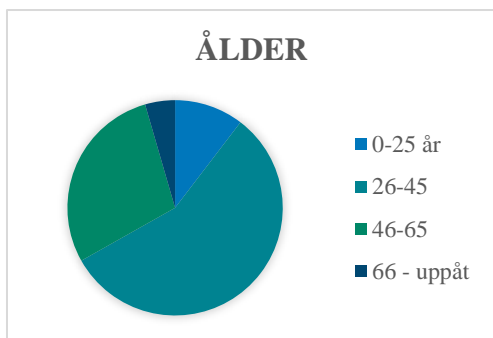

Information om enkäten publicerades på:

- goteborg.se
- Facebook: Göteborgs Stads Facebooksida
- Instagram: Stadsutveckling Göteborg
- Pressmeddelande
- Vårt Göteborg

Enkäten mejlades också till samtliga skolor och förskolor i området samt till alla föreningar som verkar på området.

Resultat: Totalt svarade 817 respondenter. 56,7 % män, 42% kvinnor och 0,5% annat. Mer än hälften (52,6%) av respondenterna bor i Askim-Frölunda-Högsbo, 17,2% i Västra Göteborg och resterande från övriga Göteborg men också kranskommunerna Borås, Kungsbacka och Mölndal.

Det är flitiga besökare främst i åldern 26–45 år som har svarat på enkäten då mer än 50% besöker Ruddalen tre ggr i veckan eller mer.

På frågan vad de gör när de besöker Ruddalen fanns svarsalternativ med färdiga val att kryssa i men också möjlighet till egna kommentarer. Flera svar kunde kryssas i.

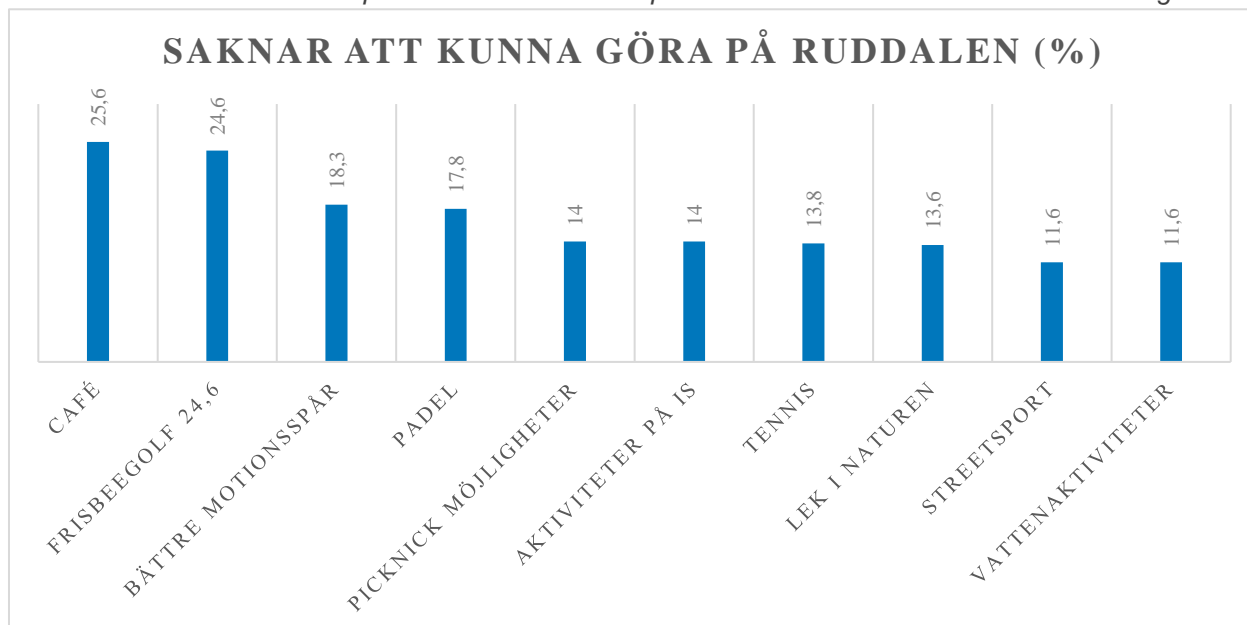
Tabell: Respondenterna fick svara i förskrivna val eller skriva egna kommentarer

	Anledning till besök	%
1	Går/springer i motionsspår	65,4
2	Är ute i naturen	51,1
3	Åker skridskor	35,4
4	Utegym	32,9
5	Spela frisbeegolf	24,7
6	Söker plats för avslappning	21,1
7	Deltar i föreningsaktivitet på området	15,3
8	Cyklar i skogen	15,2
9	Har pick-nick	14,1
10	Tittar på idrotts/föreningsarrangemang	13,6

Även i denna undersökning är det motionsspår och naturen som ligger i topp. Här ses också egenorganiserade aktiviteter som skridskor, utegym och frisbeegolf, vilket stämmer överens med att den största gruppen som svarat är i åldern 25-46 år, då träning inom föreningslivet är ovanligt.

På frågan vad saknar du att kunna göra svarade flest 27,9% *annat, egna kommentarer*. Bland dessa kommentarer var hinderbana, dans/yoga, återställa skrinabanan, bad, basket och skateboard mest förekommande.

Tabell: Resultat av respondenternas svar på vad de saknar att kunna göra.

Utveckling av området inom en 10-årsperiod

Svaren på långsiktig utveckling av Ruddalen spretar bland respondenterna. Vissa vill att området ska få liv och ”ögon” genom bostäder närmre området och att det ska utvecklas till ett multisportsområde. Vissa anser att det redan byggts för mycket och att det inte ska tas mer natur -och idrottsmark i anspråk till nya byggnader. Att naturen behöver bli mer tillgänglig både för rekreation, motion och spontana aktiviteter är återkommande kommentarer. Även områdets historia och fornlämningar lyfts som viktigt att bevara och göra mer synligt.

Nyckelfrågor angående trygghet

Återkommande kommentarer i enkätundersökningen visar på otrygghet och oro att vistas i området, främst kvällstid och många besöker inte området efter kl 18.00. 49,7 % känner sig otrygga och beskriver mörka passager, oro för brott, gängkriminalitet, droghandel och buskörning av mopeder och andra fordon som orsaker. Motionsspåren upplevs av tjejer/kvinnor som otryggt att vistas i kvällstid.

*Inga lampor så det är kolsvart när jag går hem.
Mamma får köra mig fast vi har jättenära genom
skogen. Bilen är jättelångt.*

6.6.1.5 Enkätundersökning föreningar

Tillvägagångssätt: Informationsmöte via Teams genomfördes i juni och därefter skickades en enkät ut med frågor gällande hur föreningarna nyttjar skinnarhallen över året och vad som behövs för att öka nyttjandet. I arbetet med utvecklingsplanen har redan dialoger genomförts med föreningslivet och deras behov av utveckling på hela området.

Resultat: Nio föreningarna svarade på enkäten (Slotsskogen/Godhem IF), Västsvenska skridskoförbundet, Göteborgs Parasportförbund, Wegas skinnarsupportrar, SK Höjden, Göteborgs Långfärdsskridskoklubb (GLSK), IF Marin Väst, IFK Göteborg skridsko och IK Wega.

Föreningsenkäten visar att flera föreningar önskar underlag i betong för att kunna nyttja ovalen ”off season” till inlines, rullskridskor, rullstol och inlines i konverterad skridskokälke.

För Långfärdsskridskoföreningarna och övriga skridskoföreningar är isovalen en förutsättning för att kunna fortsätta utöva och satsa på sporten. Även bandyn önskar att skrinnaibanan lagas då många föräldrar och syskon åker där när barnen tränar. Många barn har lärt sig åka skridskor på ovalen innan de vågat sig ut på banan med boll och klubba. Övriga synpunkter är att skrinnaiballen behöver ha bättre logistik av material och utrustning och förvaltas på ett bättre sätt.

Om vi inte får tillbaka skrinnaiballen kommer det vara svårt för oss att satsa vidare på sporten och det vore sorgligt för både våra aktiva och för alla funktionärer som lagt ned mycket ideell tid på att få igång det vi har nu...

Fotbollen använder och är nöjda med möjligheten att nyttja konstgräset i skrinnaiballen. IF Marin Väst som mest håller till i naturområdet kommenterar att utveckling av Ruddalen är mycket positivt. För orienteringens del är det viktigt att eventuella nya anläggningar och vägar läggs där det redan är anlagda ytor och inte i skogspartierna.

6.7 Föreningsdialoger

6.7.1 Västsvenska skridskoförbundet

Föreningarna på Ruddalen består av IK Wega med 150 medlemmar, IFK Göteborg ca 30 medlemmar och Göteborgs långfärdsskridskoförening med ca 1 400 medlemmar. Föreningarna bedriver skridskoverksamhet för samtliga åldrar och skridskoskola för barn och ungdomar där skrinnaiballen är en förutsättning för att kunna driva en storskalig verksamhet. Under den isfria säsongen använder skridskoföreningarna hallen för inlines.

Förbundet har i inkomna skrivelser (dnr 0280/19) beskrivit tankar och idéer för skrinnaiballens utvecklingsmöjligheter. Förbundet välkomnar en större vision av anläggningen och ser bland annat potential att skapa en vinteranläggning av nationell och internationellklass med plats för konståkning, curling, skridsko, bandy, ishockey och paraolympiska is-sporter. Genom att nya rör anläggs i betong förlängs vintersäsongen och kapacitetsnyttjandet sommartid kan öka stort med exempelvis inlines, Roller derby, rullstolsidrott och väggklättring. Övriga önskemål är tekniska lösningar för skyddskuddar, breddad track och översyn av den tekniska utrustningen (exempelvis tidtagning och resultattavlor).

Utvecklingsprojekt ”Olympisk offensiv

Projektet startade 1 september 2020 och är ett unikt projekt som SOK (Sveriges olympiska kommitté) med insats gör möjligt för aktiva inom hastighet och short track.

Målsättning med projektet är att nå den absoluta världstoppen med medaljmål vid OS 2026. Åtta deltagare är utplockade och kommer att bo och träna i Göteborg från och med september 2020. Ruddalens skrinnaiball är av stor vikt för projektet.

Skridskoförbundets verksamheter har ökat under 2020

Under 2020 har deltagartillfällena i skridskoförbundets föreningar ökat med 21 procent och aktiviteterna med hela 53 procent. Detta resultat sticker ut i den sammanställning som Riksidrottsförbundet har gjort angående hur antalet deltagartillfällena i idrottsföreningar påverkats av coronapandemin. Effekten skiljer sig mycket mellan olika idrotter.

Under perioden 1 jan – 30 juni 2020 har antalet deltagartillfällena i Sveriges samtliga idrottsföreningar minskat med **6,6 procent** jämfört med samma period 2018 och 2019. Antalet aktiviteter har minskat med **7,6 procent** jämfört med samma period 2018 och 2019.

Skridskoförbundets idrotter är bland de få föreningar som ökat sin verksamhet. Det går inte att säga exakt hur mycket Corona har påverkat resultatet, inom vissa idrotter kan det vara naturliga öknings- eller minskningar men på totalnivån är det tydligt att Corona haft stor påverkan menar Riksidrottsförbundet.

6.7.2 Parasportförbundet

I förvaltningens utredning ”Hur barn och unga med funktionsnedsättning kan motiveras till ökad aktivitet” framkom att barn och unga med funktionsnedsättningar är mindre aktiva på sin fritid och har sämre levnadsvillkor jämfört med barn och unga utan funktionsnedsättning. Målgruppen tillhör en särskilt utsatt grupp med sämre hälsa, ekonomiska förutsättningar och de är i mindre utsträckning aktiva inom föreningslivet. Ett förslag på åtgärd i utredningen var att *förvaltningen ska ta initiativ till dialog med civilsamhället, som har verksamhet för personer med funktionsnedsättningar, när förvaltningen planerar nybyggnation och ombyggnation av sina motionsområden eller motionsanläggningar*. Även åtgärdsförslaget att *förvaltningen ska se över vilken tillgänglighetsanpassad utrustning som finns på anläggningarna och hur den kan lånas ut* går att genomföra inom ramen för utveckling av befintlig verksamhet.

Förslag på utveckling:

Sportotek

- Utveckla möjligheten att låna/hyra utrustning och förlägg parasportsförbundets sportotek på Ruddalen. Utveckla med exempelvis olika cykelvarianter, tandem, barntrihjuling, Joulette (armcykel) och racerunnercykel. Längdsitskin och rullskridskoidskälke. Det finns en rad olika friluftshjälpmiddel som kan införskaffas.

Skrinnarhall, hockeyrink och bandyhall

- Skridskokalkåkning (det finns idag två kälkar/slimskates för allmänheten att hyra på Ruddalen). Utbilda personal på plats angående hur skridskokalkarna fungerar och synliggör materialet och möjligheten att hyra det.
- Utveckla paraskridskoåkning tillsammans med andra skridskokalkåkande verksamheter; ex Göteborgs Hockey Club och Kälkriddarna som har parahockey i Angered arena och Lödöse.
- Installera NoFall-anordning i bandyhallen med flera selar (som gjorts i Angered arena). Med hjälp av dessa kan parapersoner lära sig att åka med vanliga skridskor. Parasportförbundet arbetar för att någon konståkningsförening ska ta in paradelen inom sin förening.

Off season i skrinna hallen med betongunderlag och bandyhallen

- Racerunning (friidrottslig gren som kräver rundbana/raksträcka med bra underlag, ex betong). Tränar idag i Angered.

- Motionsrullning av och med ex Rullegruppen GBG i isanläggningarna off season och på den asfalterade vägen runt Ruddalen om den löpande förbättras/sopas.
- Anlägga en proffsig streetbasket plan som alla ”kommer ombord på”. Off season skulle GRBK (rullstolsbasket) som har sin verksamhet i Västra Frölunda och Olympic GBG kunna ha sina träningar på Ruddalen (basket för personer med intellektuella/kognitiva funktionsnedsättningar).
- FUB:s projekt ”jag kan cykla” genomfördes 2020 off season på bandybanan. Paracykelverksamhet genom exempelvis Mölndals CK som har träning april till september.
- Bjud in Parafotbolls- och handbolls/innebandyföreningar till att träna, exempel Västra Frölunda fotbolls paradel, Önnereds HK handboll, Backadalen IBF:s paradel. Västsvenska innebandyförbundet har sommarläger/serier som ska vända sig till alla. En vår/sommarserie kan skapas utomhus 2021 på Ruddalen för personer med olika funktionsnedsättningar i samråd med parasportförbundet, västsvenska innebandyförbundet samt Idrottsplatsen DV och särskolor.

Utomhus och i naturområdet

- Satsning pågår med att utveckla Skatås så att skog och mark/löpning/cykling ska bli mer användarvänligt för personer som ser sämre eller inget alls. Detta skulle kunna appliceras på Ruddalens naturområde.
- Offra/skapa en grusplan någonstans på området för Boccia
- Utveckla Paraorienteringen tillsammans med en orienteringsklubb på området. Det finns paraorienteringskunskaper/hjälpmiddel och satsningar startar löpande.
- Bildstöd i Föreningsliv - verksamheterna på området får specifikt material till sina verksamheter, så fler kan ta del av information om Ruddalen. Fungerar för personer med olika intellektuella/kognitiva nedsättningar samt de som inte kan svenska språket ännu.

6.7.3 Högsbohöjds tennis – ny aktör på området

Högsbohöjds Tennisklubb har idag 218 medlemmar, två tennisbanor och en badmintonbana ett stenkast från Ruddalen. En stor del av driften av anläggningen sker ideellt och klubben håller ungefär halva priset jämfört med närliggande tennisklubbar i Göteborg både vad gäller priser för tennisskolan och uthyrning av tennisbanor för eget spel. Trots detta är klubbens ekonomi stabil.

Klubben har högt tryck på tenniskurser för både barn och vuxna (84 för närvarande) och mer än 50 i kö för ett tennisabonnemang.

För att ge ungdomar möjlighet att göra något annat när tennisskolan är full har klubben under våren 2020 erbjudit bordtennislektioner och kommer fortsätta under hösten.

Klubben är mycket intresserad av att vara delaktiga i utvecklingen av Ruddalen och kan tänka sig att sköta driften av nuvarande utomhusbanor eller bygga in dem för året runt drift med större möjligheter till att bredda tennisskolan. Allt som innebär möjlighet att utöka nuvarande yta för att ge fler möjlighet att spela tennis och padel till en billig peng utan vinstdrivande syften.

6.7.4 E-sport

E-sport är en aktivitet som kan nå de barn och ungdomar som det traditionella föreningslivet har svårt att nå. Utifrån uppdraget att attrahera nya målgrupper och använda våra anläggningar mer flexibelt togs kontakt med Göteborgs e-sportförening utifrån frågorna

- Vad krävs för att kunna genomföra ett e-sport event/läger i form av teknik? (nätverk med mera)
- Tycker ni att Ruddalen kan vara en intressant/lämplig plats?

Skriinarhallen är inte aktuell då utrustningen kräver ”täta och stängda” utrymmen. Intresse finns för området utifrån en permanent lokal i storlek av en fritidsgård där datorer och annan utrustning kan stå framme.

6.7.5 Skateboard – ny aktör på området

Intressenter från skateboarden finns med möjlighet till egen finansiering (sponsring och bidrag). Har kontakt med Malmö och Härryda där liknande projekt har genomförts. De ser möjligheter att inom kort kunna bygga upp en miniramp inne i skriinarhallen och sedan bygga på fler och större. Dessa ramper är av mobil karaktär på så sätt att de går att flytta en gång per säsong. Intressenten har även en större vision med fler byggen ute på Ruddalenområdet.

6.7.6 Privata aktörer i samverkan med föreningslivet

Privata aktörer och föreningar har visat intresse för att uppföra egna anläggningar på området, dessa har också för avsikt att drifta anläggningarna själva.

Det är dels en Curlingförening som är i behov av mark i Göteborg för att kunna bygga en curlinghall. Föreningen är en breddförening med mål att erbjuda aktiviteter för alla. Åldersspannet är cirka 10–80 år bland aktiva medlemmar. Säsongen 2018/19 har en speciell satsning (delvis finansierad med egna medel) gjorts mot att bredda medlemsbasen med fokus på: fler juniorer, ökad andel kvinnor, personer i rullstol, nyanlända och personer boende i Göteborgs socioekonomiskt utsatta förorter.

Dels föreningar som idag är verksamma på området och som tillsammans med privat aktör vill utveckla området och verksamheterna.

7 Omvärldsbevakning

Stockholm –Skridsko- och bandyhall, Gubbängens IP

Stockholms första skridsko- och bandyhall öppnade i augusti 2020 – den första av sitt slag i Stockholmsregionen. Tidigare fanns det ett antal ishockeyhallar i Stockholmsregionen men ingen träningshall för skridsko och bandy. Behovet i Stockholm är stort och den nya hallen kommer att ha betydande effekt för skridskosporter i hela Stockholmsregionen. Gubbängens skridsko- och bandyhall kommer i första hand att nyttjas av föreningar och skolor.

Här finns möjlighet att utöva skridskosporter som bandy och long track. Hastighetsåkning på skridsko kommer att kunna utföras på en 250 meters rundbana. I hallen finns även en ståplatsläktare för cirka 1800 åskådare, omklädningsrum, förråd och serviceytor.

Intill den nya träningshallen finns en **kombinerad konstis- och konstgräsplan** (pistad) utomhus som färdigställdes hösten 2016. Det innebär att Gubbängens idrottsplats har två fullstora bandyplaner vintertid.

Inriktningen med bandy- och skridskohallen var att möjliggöra bättre träningsmöjligheter för skridskosporten inom Stockholms stad. I första hand berör det bandy, hastighetsåkning på skridskor samt short-track. Under byggets gång har inriktningen ändrats lite i användandet av hallen. Från och med kommande bandsäsong ska det spelas elitseriematcher i bandy vilket inte var intentionerna från början. Vissa förändringar har därmed gjorts samt att det pågår vissa ändrings- och tilläggsarbeten i form av mediaplats, hospitality, säkerhet, entréinsläpp, med mera. I samband med upphandlingen fanns det en option om att istället för att lägga kylvipsten i en grusbädd (stenmjöl) så var alternativet att anlägga en pist i betong. Staden valde dock att inte lösa ut optionen. Detta innebär ett mycket begränsat användande under icke-säsong. De behov av öppethållande som framkommit från föreningar innebär att det kan bli en isfri period om cirka 8–10 veckor. Om utfallet blir så återstår dock att se. Hur ett eventuellt användande ser ut under den isfria perioden är ännu inte bestämt¹².

Arena Nordvest, Norge

Arena Nordvest är en arena i Kristiansund i Norge, byggd för isaktiviteter 2018. Anläggningen är i stålkonstruktion, 187 meter lång och 73 meter bred och har en isyta på 10 000 m² med rör gjutna i betong. Under perioden oktober – april finns hockeyplan, två curlingbanor, tre skrinanor och en stor yta för fri lek. Även konståkning och paraolympiska grenar genomförs. Ytorna är placerade så att de kan användas parallellt.

Under perioden maj-september används hallen till arrangemang av olika storlek, exempelvis större musik och kulturarrangemang, 12 500 kvadratmeter finns då till förfogande. Hallen har ett stort antal samverkanspartners inom den privata sektorn¹³.

8 Attrahera nya målgrupper till området

Idrottsrörelsen inledde 2013 ett strategiarbete för att på ett bättre sätt kunna möta de utmaningar som det förändrade samhället för med sig. 2017 antogs den strategiska plan som kallas ”Strategi 2025” med målet att ha genomfört verksamhetsutveckling inom områden fram till år 2025. Fokus ligger på 1). Att bredda synen på idrottande från att främst handla om tävling till att fokusera på utveckling av rörelseförståelse. 2). Förlänga föreningsidrottande till hela livet. 3) inkludering i bred bemärkelse med extra fokus på jämställdhet¹⁴.

Precis som Riksidrottsförbundets strategi beskriver behöver skrinanorhallen och även området i stort aktiviteter som erbjuder barn och ungdomar alternativ för dem som vill idrotta ibland, oregelbundet eller utan krav på prestation. Idag är de flesta aktiviteter under den isfria säsongen inom organiserad verksamhet och det behövs komplement med spontana och organiserade spontanaktiviteter.

I förvaltningens utredning *om förbättrade möjligheter till en meningsfull fritid* utreddes även flickors (13–19 år) lägre representation i föreningslivet i Göteborg. I undersökningen ställdes frågor vad flickorna tyckte behövdes för att deras fritid skulle bli roligare och mer aktiv. Bland svaren fanns

¹² Kontakt med Stockholm stad, planeringsenheten samt <https://vaxer.stockholm/projekt/ny-skridsko--och-bandyhall-i-gubbangen>

¹³ Kontakt samt <https://www.arenanordvest.com/>

¹⁴ Riksidrottsförbundet – ”Strategi 2025”

badhus, gym, dansmöjligheter, fotboll och basket. Återkommande var även aktiviteter och platser endast för flickor. Samma resultat kan ses i fokusgruppen med barn och unga i Ruddalens utredning. Samtidigt visar forskning att flickor och även pojkar som inte är så fysiskt aktiva inte nyttjar spontanaktiviteter¹⁵. Här är det viktigt att planera hur aktiviteterna genomförs och hur platsen utformas. Tider för endast flickor efterfrågas och de ska vara ledda av tränare eller annan personal. I skrinkarhallen finns stora möjligheter att erbjuda denna typ av aktiviteter i samverkan med både föreningsliv, privata aktörer och skolans verksamheter. Prova-på verksamhet, breddad verksamhet i kombination med att kunna låna utrustning och välja själv när och hur ofta man vill aktivera sig kan vara framgångsfaktorer. Området behöver också bli mer tryggt för att fler ska vilja använda sig av motionsspår och andra faciliteter även under sen eftermiddag/kvällar och de mörkare årstiderna.

9 Slutsatser behovsanalys

Det tidigare insamlade materialet och de aktuella undersökningarna stämmer väl överens. Enkäten som riktade sig till alla göteborgare speglar främst de som är mycket aktiva i åldern 25–45 år. Denna kategori tillhör inte förvaltningens prioriterade målgrupper men är ändå av intresse att få information om. Medborgarpanelen i samverkan med Askim-Frölunda-Högsbo är ett viktigt komplement eftersom andra målgrupper nåtts genom den. Även fokusgruppen med barn och unga samt dialog med Parasportförbundet har gett viktig och givande information när det gäller att utveckla området för att nå nya målgrupper och de vi idag inte når. Inom Parasporten finns enorm utvecklingspotential och både skrinkarhallen och området i stort kan bli tillgängligt för fler i samverkan med parasportsförbundet, deras föreningar och exempelvis särskolan. Ruddalen kan bli förvaltningens spjutspets för parasportidrott/aktiviteter året runt.

Att kunna låna/hyra utrustning likt ett Sportotek som även innehåller utrustning för parasport/aktiviteter är viktigt för att nå nya målgrupper och ett starkt önskemål från fokusgruppen barn och unga.

Enkätundersökningarna

Nedan ses det sammantagna resultatet av vad de totalt 909 respondenterna i de två enkätundersökningarna saknar på området. Tabellen visar önskemål och inplanerade investeringar 2020–2023. Glädjande ses åtgärder inom belysning, frisbeegolf, toalettbyggnad och maskinhall som kommer ha stor positiv inverkan på området. Den mest efterfrågade posten är café, idag saknas helt möjlighet till förtäring på området.

Vad	Åtgärd	När
Café	Kommer byggas i bandyhallen	2020–2023
Frisbeegolf	Planering pågår inom annat uppdrag. En del av banan blir tillgänglighetsanpassad.	2020–2023
Toaletter	Kommer byggas vid de nedre fotbollsplanerna	2020–2023
Mer ordning samt frigöra tennisbanorna som idag och i flera år använts till förvaring	Maskinhall kommer byggas vilket möjliggör mer ordning och frigöra tennisbanorna	2020–2023
Belysning i området	Finns med i investeringsbudgeten	2020–2023
Hinderbana	Inget planerat tas med utvecklingsplanen	
Dans/yoga gärna i skrinkarhallen	Inget planerat tas med utvecklingsplanen	
Att skrinkarovalen återställs	Utredning pågår	
Vatten/ badmöjligheter	Inget planerat tas med utvecklingsplanen	

¹⁵ Högman & Augustsson, (2017)

Skateboard, pumtrack, bmx	Intressent finns inom skateboard som kan finansiera till viss del och drifta	
Tennis och padel	Intressent finns som kan finansiera till viss del och drifta	
Åskådliggöra naturen och fornlämningarna i området på ett bättre sätt.	Inget planerat tas med utvecklingsplanen	

Skrinnarhallens verksamhet och utveckling

Flera förslag på vad skrinna hallen kan kompletteras med för att nyttjas bättre under den isfria säsongen har utkristalliserats. Det finns också nya intressenter som idag inte har verksamhet på området inom skateboard och tennis. Även utveckling inom inlines, parasportaktiviteter, basket och dans är möjliga. Potentialen ökar stort om betong anläggs på isovalen. Ytmässigt kan även den kommande bandyhallen användas under den isfria säsongen. Tack vara betongpist finns en yta i storlek av tre hockeyrinkar tillgänglig. Ökad samverkan med lokala aktörer inom skola och fritid kan utveckla prova-på och lovverksamhet. Även läger, cuper och andra arrangemang går att genomföra på ytorna. Det finns mobila läktare på området och ett stort antal fasta läktarplatser kommer finnas i bandyhallen som kan användas vid arrangemang inom kultur, musik och idrott.

Exemplen på de nybyggda hallarna för isverksamhet i Norge och Stockholm visar på konsekvenserna av val av underlag för rören. I Norge som har betong som underlag ställs anläggningen snabbt om till en storskalig konsertarena tack vare konstruktion av hall och platta. I Stockholm föll valet på rör i grusbädd vilket begränsar möjligheterna för användning de 8–10 veckor som det inte är is och det finns idag ingen planering av vad ytan ska användas till under den perioden.

Isarna i skrinna hallen, 400-meters ovalen samt hockeyrinken erbjuder allmänhetens åkning under 2 650 timmar per säsong (139 h / vecka). Bandyhallen kommer med förlängd säsong, vädersäkrad yta och möjlighet att dela upp hallen i flera sektioner kunna erbjuda mer tid för allmänheten jämfört med idag. Den kommer dock inte i närheten av att kunna kompensera för de 2 650 timmar som försvinner om skrinna hallen tas bort. Samtliga isverksamheter kommer att påverkas negativt med färre träningstillfällen om förutsättningen är att samsas i den kommande bandyhallen. Utifrån ett folkhälsoperspektiv är det svårt att ersätta skrinna hallen med verksamhet som når och attraherar våra prioriterade målgrupper på samma sätt.

Parasportförbundet ser stora möjligheter att utveckla hela Ruddalens område för parasport/aktiviteter. Bland annat genom möjlighet att låna/hyra utrustning och förlägga parasportförbundets sportotek på Ruddalen. Utbudet som finns idag kan kompletteras med exempelvis olika cykelvarianter, tandem, barntrihjuling, joulette (armcykel) och racerunnercykel. Längdsitskin och rullskridskoidskälke till issäsongen.

De flesta förslag går att genomföra i bandyhallen men det är för många verksamheter och aktiviteter för att alla ska få plats. Hänsyn behöver också tas till logistiken av parallella aktiviteter, ljudvolym, förvaring av material med mera. Utvecklas skrinna hallen finns det möjlighet att addera fler parasportaktiviteter och andra aktiviteter under hela året till området.

Stadsutveckling

Inom program Frölunda finns stora behov av mark för kommunal service i form av skola och förskola. Mark som det är ont om inom programområdet. I programmet ligger (ej ännu beslutade) förslag på en f-9 skola med upp till 1000 elever med tillhörande idrottshall inom en 10-årsperiod. Förslag på placering angränsar till entrén från Musikvägen vilket skulle ta samtliga parkeringsplatser i anspråk

och gestaltningsmässigt tillföra ytterligare två stora byggnader som skapar baksidor och risk för otrygghet. Hänsyn behöver tas till parkeringsfrågan som behöver lösas samt frågor gällande trygghet och fungerande flöden.

Ytan för skrinna hallen skulle kunna nyttjas för kommunal service i form av idrottshall. Det skulle generera ett stort underlag av barn -och unga för föreningslivet och spontanaktiviteter på området. Skolan kan också använda hela Ruddalens område till idrottslektioner, friluftsdagar, eftermiddagsverksamhet, prova-på och lovverksamhet. Utformningen av hallen, tillgänglighet och utbud blir avgörande för vilka målgrupper som främjas. En skola och idrottshall på skrinna hallens placering skulle kunna öka tryggheten i området dagtid. Det kan även möjliggöra utveckling av ytor runt skola/idrottshall för aktiviteter på kvällstid.

Förvaltningen har även i uppdrag att samverka för att partnerskap och samverkansformer med föreningsliv, skolor och andra aktörer för att anläggningarna ska anläggas, finansieras, nyttjas och drifas så effektivt som möjligt.

Privata aktörer har visat intresse för att uppföra egna anläggningar på området, dessa har också för avsikt att drifva anläggningarna själva. Det är viktigt att värdera de kostnadslättnader det skulle innebära för förvaltningen och vilka målgrupper som skulle gynnas av en sådan lösning.

Miljöpåverkan

Även den miljömässiga påverkan är relevant då skrinna hallen kräver mycket energi och inte har samma förutsättningar som en ”tät” ishall. Investeringen i pengar, energi och klimatpåverkan behöver vägas mot anläggningens nytta och nyttjande av allmänhet och föreningsliv. Hög nyttjandegrad är av stor betydelse. Ruddalens isar står för drygt en tredjedel av allmänhetens åkning i staden och är de mest besökta under allmänhetens åkning i Göteborg.

Fortsatt arbete med hela området

Avslutningsvis finns en rad åtgärder som behöver ses över i det fortsatta arbetet med utvecklingsplan för hela området:

- Snöhantering – ta fram förslag på hur snön som genereras av isanläggningarna kan användas till andra aktiviteter i samverkan med föreningslivet inom vinteridrotter
- Tydligare entréer och information på området
- Fortsatt arbete med belysning och trygghetsskapande åtgärder
- Bättre flöden och känsla av ett sammanhängande område för aktivitet och rekreation
- Utveckla natur- och grönområdena och gör de mer tillgängliga (i samverkan med Park och natur)
- Utveckla spontan – och organiserade spontanaktiviteter för våra prioriterade målgrupper
- Utveckla fotbollsplanerna för ökat spontant och organiserat nyttjande

10 Förslag på åtgärder

I nämndens uppdrag ingick att titta på hur skinnarhallen kan nyttjas bättre under den isfria säsongen, rymma fler former av aktiviteter samt locka de som idag inte besöker området. Även förslag på ny inriktning med eventuellt andra verksamheter och utveckling av den befintliga verksamheten har genomförts.

Förvaltningens förslag bygger på uppskattningar och bedömningar av investeringskostnader. Dessa baseras på erfarenhet och någorlunda jämförbara objekt, för att kunna precisera kostnaderna krävs mer omfattande tekniska förstudier.

10.1.1 1) Ny inriktning, kommunal service i form av skola och idrottshall

Detta alternativ innebär effektivt marknyttjande för staden som helhet, då det ofta på grund av exploateringsökonomi och brist på mark är svårt att få plats med den kommunala service som krävs då staden växer. Inom program Frölunda finns stora behov av mark för kommunal service. I programmet ligger (ej ännu beslutat) förslag på skola med upp till 1000 elever och idrottshall. Förslag på placering angränsar till entrén från Musikvägen vilket skulle ta stora ytor av parkeringen i anspråk och gestaltningsmässigt tillföra ytterligare två stora byggnader som skapar baksidor och risk för otrygghet.

Genomförande tidsaspekt och kostnader

Tar från planarbete till byggnation cirka 5–7 år. Tills dess att marken tas i anspråk för annan kommunal service kan skinnarhallen nyttjas med utrustning av mobil karaktär som senare kan flyttas över till bandyhallen eller andra platser på området/alternativt inom staden. Ovalen under den isfria säsongen kommer dock inte kunna nyttjas utan ytterligare investeringar.

Detta förslag innebär möjlighet att nyttja de 15 miljoner kronor som finns i nämndens investeringsplanering för nya rör i grusbädd för att under en begränsad tid ha is kvar på skinnarovalen. En kostnad på 5 miljoner tillkommer dock för belysning och brandskydd och problematiken med korsande verksamheter kvarstår.

Nämnden har 125 miljoner kr i investeringsbudgeten för en kategori 3 hall i de sydöstra delarna av staden, vilket innebär en dubbel fullmåtthall med möjlighet att med skjutbara läktare åstadkomma en mindre eventyta med plats för ca 1500 åskådare.

Konsekvenser/risker

Förslag ett och två har flera gemensamma konsekvenser och risker, dessa presenteras samlat under förslag två.

Förslag ett innebär att idrotts- och föreningsnämnden överlåter en betydande del av idrottsområdets mark till förmån för kommunal service, vilket ur en aspekt torde kunna ses som fördelaktigt. Dock innebär detta alternativ att såväl nämndens egna som de på området verksamma föreningarnas möjligheter att utöka sin befintliga verksamhet begränsas.

Även om nämnden inte beslutar detta förslag finns möjlighet att få in skola och idrottshall på den plats stadsbyggnadskontoret föreslagit (ej beslutat). Placeringen är vid Ruddalens entré från Musikvägen, bland annat vid parkeringsplatsen. Hänsyn behöver därför tas till konsekvenserna gestaltningsmässigt

av ytterligare två stora byggnader. Parkeringsfrågan behöver lösas samt frågor gällande trygghet och fungerande flöden.

10.1.2 2) Upplåta mark för privata aktörer att bygga och drifva egen anläggning

Flera privata aktörer har visat intresse för att uppföra egna anläggningar på området och drifva anläggningarna själva genom bland annat drifts- och investeringsbidrag från idrotts- och föreningsnämnden. Förslaget kan därav innebära en möjlighet för föreningslivet att utvecklas genom att få tillgång till mark.

Genomförande, tidsaspekt och kostnad

Förslaget kräver med största sannolikhet ny planläggning av marken och tar från planarbete till byggnation cirka 5–7 år. Om en privat aktör har intresse och förmåga att förvärva marken, bör denne ta största delen av plankostnaderna (beroende på planområdet). Om en privat aktör istället önskar uppföra byggnad med arrendeavtal, kommer plankostnaderna belastas Idrotts- och föreningsnämnden.

Risker/konsekvenser

Det kan bli aktuellt att ta ställning till marköverlåtelse eller om marken ska upprättas med arrende och eventuella kravställanden från nämnden.

Beroende på inriktning finns en risk att verksamheten inte kommer att komma att rikta sig till våra prioriterade målgrupper och inte heller bidra till att vända det ojämsställda nyttjandet av Ruddalens idrottsområde.

Gemensamma konsekvenser/risker av förslag ett och två – ny inriktning

Skridskoförbundets verksamheter

Att skrinna ovalen stängs innebär stora försämringar för skridskoförbundet. Förutsättningarna för träning av långdistans och tävlingar på seniornivå försvinner helt. De kan fortsatt genomföra ungdomstävlingar men seniortävlingar kräver annan bansträckning. Samtliga föreningar som tränar på hockeyrinken och bandybanan drabbas av färre träningsmöjligheter totalt när tiderna ska delas på fler.

Öppen verksamhet

Ruddalens identitet som iscentrum för hela staden försvinner. Konsekvenserna för förvaltningens verksamheter, skolverksamhet samt allmänheten resulterar i en minskning av allmänhetens åkning med 2 650 timmar per säsong (139 h/vecka), vilket motsvarar drygt en tredjedel av förvaltningens totala tid för allmänheten. Under säsongen kommer allmänhetens åkning helt utebli vissa helger på grund av skrinna tävlingar och bandymatcher. Marconihallen kan användas för skolverksamhet, möjligheten att hyra skridskoutrustning måste lösas eftersom många skolor har behov av det.

Verksamheter i skrinna hallen som behöver flyttas under issäsong samt isfria säsongen.

Följande verksamheter som finns i skrinna hallen behöver flyttas till bandyhallen eller andra ställen på området alternativt avvecklas:

- Allmänhetens åkning
- Skridskoförbundets verksamhet
- Långfärdsskrinnarna
- Hockey
- Bandy
- Inlines
- Rollerderby
- Innebandy
- Handboll
- Fotboll
- Sportgolvet i hockeyrinken
- Konstgräsplanerna
- Parasport
- Skateboardinstallationer

Bandybanan som nu förses med väggar och tak ska redan rymma utökad verksamhet för fler målgrupper. Det kommer finnas begränsade möjligheter att inrymma all verksamhet som behöver flyttas.

10.1.3 3) Utveckla befintlig verksamhet

Utveckla anläggningen och möjliggör för aktiviteter året runt genom nya rör i betong på nuvarande grusad skrinkaroval.

Skrinkarhallen får med detta förslag två likvärdiga verksamhetsområden:

1. Vintertid för issporter, föreningsliv samt allmänhetens åkning och kan ytterligare utvecklas till ett attraktivt center för issporter och vinteraktiviteter.
2. Isfria månader kan området användas som en flexibel anläggning för urbana idrotter och olika rullsporter, basket, inlines, dans med mera.

Ruddalen kan med detta förslag utveckla en rad olika paraaktiviteter om samtliga isytor finns att tillgå under hela året. I rapporten finns förslag på parasportaktiviteter både i skrinkarhallen, den kommande bandyhallen samt utomhusmiljön listade efter dialog med parasportförbundet.

Genomförande/ tidsaspekt och kostnad

Det förslag som går snabbast att genomföra men behöver synkroniseras med övriga byggarbeten på området. Uppskattad tid är **1,5–3 år**

En omfattande investering krävs och uppskattad kostnad uppgår till 50 miljoner kronor fördelat enligt följande:

- ca 10 miljoner för rör
- ca 35 miljoner för att anlägga betong på skrinkarovalen (baserat på kalkyler för anläggandet av betongpist på bandybanan). Denna siffra baseras på att det är mer kostsamt per kvadratmeter att gjuta en avlång bana med kurvor än en rektangel. Taket över skrinkarovalen ökar också kostnaderna jämfört med bandypisten. *(I den totala summan på 35 miljoner ingår även eventuella kostnader för sanering, matarledning samt de anpassningar och uppdateringar som krävs).*
- ca 5 miljoner för belysning och brandskydd av stolpverket
- kostnader för utrustning och anpassningar för nya verksamheter (understiger 100 000 kr).
- Problematiken med flöden i hallen och korsande verksamheter kvarstår och kräver en ny förbindelse in till hallens mitt för att säkra parallella aktiviteter. En förstudie gjordes 2018 på alternativa lösningar med gångbro. Förstudien innehöll inga kostnadsuppgifter.

Risker/konsekvenser

Genomförandet bör om möjligt ske så att is säkras på Ruddalen under de perioder som bandyhallen byggs.

Förslaget kräver omfattande investeringar som idag inte finns med i investeringsbudgeten bortsett från de 15 miljoner kronor finns avsatta för byte av rör. Omprioritering i beslutad investeringsram behöver därför ske genom beslut i nämnden.

10.1.4 Värdering av förslagen

1. *Nyttjas bättre under den isfria säsongen*
2. *Rymma fler typer av aktiviteter*
3. *Locka personer som i dag inte besöker området*

Förslag ett, kommunal service, skola och idrottshall bedömer förvaltningen ge en mellan-hög måluppfyllnad: 1.) Hög nyttjandegrad: en idrottshall kan nyttjas under hela året av skolidrott, föreningsliv, prova-på-, lovverksamhet och spontana aktiviteter. Även event som Street games¹⁶, E-sportsarrangemang och kulturevenemang kan genomföras när skolan är stängd.

2.) Hög måluppfyllelse fler aktiviteter: Skolidrott tillkommer liksom inomhusaktiviteter/idrotter. Möjlighet till aktiviteter inom öppen verksamhet och för olika målgrupper beror på hallens utformning. Kan hallen fungera både för föreningslivets behov och som mötesplats för rörelse både inne och utomhus kan hög måluppfyllnad nås. Samtidigt försvinner de aktiviteter som idag bedrivs i skrinnahallen som kräver is. Byggs en kategori 3-hall endast utifrån föreningslivets behov sjunker måluppfyllnaden.

3.) Mellanhög till låg måluppfyllelse, locka nya besökare: Möjlighet kommer finnas att anpassa hallen i viss mån för nya målgrupper. De måste dock vara möjliga att synkronisera med skolans behov. Risk finns att vissa målgrupper tappas som nås genom skrinnahallens verksamheter, exempel pensionärer och barnfamiljer. I utredningen efterfrågas spontana aktiviteter, möjlighet att delta under organiserade former och att låna utrustning. I en idrottshall är det svårare att uppfylla dessa behov.

Förslag två, överlåta till privat aktör bedömer förvaltningen ge en osäker, troligen låg till mellanhög måluppfyllnad:

1.) Hög nyttjandegrad: Beroende på typ av verksamhet, men med största sannolikhet är det verksamhet som är igång under hela året.

2.) Låg måluppfyllelse fler aktiviteter: Upplåts marken till ny aktör, exempelvis curling tillförs nya aktiviteter och inslag. De befintliga aktiviteterna i skrinnahallen försvinner dock.

3.) Mellanhög till låg måluppfyllelse, locka nya besökare: Beroende på verksamhet kan nya målgrupper lockas. (Curling har exempelvis föreningsverksamhet inklusive parasport, verksamhet för skolor, privatpersoner och event). Beroende på verksamhet finns risk att målgrupper tappas.

Förslag tre: utveckla befintlig verksamhet bedömer förvaltningen ge en hög måluppfyllnad:

1.) Hög nyttjandegrad: För ökat nyttjande krävs fortsatt användande av skrinnahallen av innebandy-, handboll -och fotbollsklubbar samt nya aktiviteter under den isfria perioden.

2.) Hög måluppfyllelse fler aktiviteter: Etablering av nya aktiviteter av de intressenter som identifierats i utredningen (basket, skateboard och parasport) samt kompletteras med scen/dans/yoga och exempelvis kulturaktiviteter. Betong möjliggör även ökning av nyttjadegraden avsevärt för inlines, övriga rullsporter och framförallt parasportaktiviteter.

¹⁶ RF-SISU Västra Götaland startade Street Games 2015. Syftet med Street Games är att öka den fysiska aktiviteten bland unga, öka idrotten inom idrottsföreningar och samtidigt stärka föreningarna i områden där föreningsaktiviteten och föreningstätheten är låg.

3.) Hög måluppfyllelse fler aktiviteter: Nya målgrupper attraheras genom att erbjuda nya aktiviteter som kan besökas spontant eller under ledning av föreningar och där utrustning går att låna. Parasportsförbundet ser gärna ett sportotek på Ruddalen som erbjuder utrustning för parasport/aktiviteter under både issäsong och övriga delar av året. Basket efterfrågas både från parasportsförbundet, genom enkäterna, fokusgruppen med barn och unga samt via kundsynpunkter vilket pekar mot att det borde locka personer som idag inte besöker området.

10.1.5 Förslag belysta utifrån möjligheten att utjämna det ojämställda nyttjandet på hela området

Skrinnarhallens verksamheter tillför området en jämnare fördelning av nyttjandet och lockar redan idag våra prioriterade målgrupper. En anledning är att skolelever från hela Göteborg besöker isarna. Genom förslag ett med idrottshall ökar möjligheten att nå barn och unga, både flickor och pojkar i åldern 7–16 år då de kommer finnas i det direkta närområdet genom skolan. Vidare blir utformningen av hallen, tillgänglighet och utbud avgörande för vilka målgrupper som främjas.

10.1.6 Tidsaspekt och kostnadseffektivitet

Förslag ett och två tar uppskattningsvis 5–7 år från planansökan till klar byggnation¹⁷. Tidsaspekten kan samordnas med program Frölunda och behoven av skola och idrottshall inom en 10 årsperiod. För förslag ett kan kostnadslättnader ansas då staden gemensamt kan ta delar av kostnaderna samt att finansiering för en kategori 3-hall redan finns i investeringsbudgeten. Även förslag två med privata aktörer innebär kostnadslättnader för förvaltningen i form av minskade driftskostnader och vid uppförande av byggnad. Avskrivningskostnader samt avvecklings -och saneringskostnader kvarstår dock.

Förslag tre, utveckling av befintlig verksamhet beräknas kunna färdigställas inom 1,5 - 3 år men måste synkroniseras med övriga byggarbeten på området. Förslag tre är vidare det förslag som har högst måluppfyllnad men är också det mest kostsamma. Väljs detta förslag kommer beslut angående omprioritering inom beslutad investeringsram av uppskattningsvis 35 miljoner kronor behöva beslutas av nämnden.

¹⁷ Ärendet ska tas in i Byggnadsnämndens startplan, därefter tar planarbetet 2–3 år. Sedan tillkommer bland annat förstudie, projektering, byggnation och besiktning vilket blir totalt ca 5-7år

11 Referenser

Barnombudsmannen – skriften *FN:s konvention om barnets rättigheter i ny översättning*

Göteborgs Stads - *Översiktsplan, gällande från 2020-02-03*

Göteborgs Stad - *Folkhälsoprogram 2019–2020*

Göteborgs Stad – *Friluftsprogram 2018–2025*

Göteborgs stad - *Idrotts- och föreningsförvaltningen investeringsbudget – 2020–2023*

Högman, J., & Augustsson, C. (2017) To play or not to play, that's the question – young people's experiences of organized spontaneous sport. *Sport in society*, 20.

Jämlikt Göteborg – *Göteborgs stads program för en jämlik stad 2018–2026*

Kontakt med Stockholm stad, planeringsenheten samt <https://vaxer.stockholm/projekt/ny-skridsko--och-bandyhall-i-gubbanen>

Kontakt samt <https://www.arenanordvest.com/>

Polisen - *”Särskilt utsatta områden 2019*

Program Frölunda - <https://stadsutveckling.goteborg.se/projekt/frolunda-hogsbo/>

Riksidrottsförbundet – *Idrottens förändringsarbete ”Strategi 2025”*

Social resursförvaltning, Göteborgs stad. *Jämlikhetsrapporten 2017: Skillnader i livsvillkor i Göteborg*, Jämlikt Göteborgs, Göteborgs stad

Idrotts- och föreningsförvaltningen

Telefon: 031-368 20 00

E-post: idrottoforening@ioff.goteborg.se

